አልአሚን፡ ሰር-ዘመን እት ፈን
1ይ ክፈል

ኬትባይ፡ መሕሙድ ዐብደለ (አቡ-ኩፈሕ)
መተርጅማይ፡ ዐብደለ መ/ዐሊ (መዐልም)
ኤረትርየ ሓዳስ

አልአሚን ዐብዴለጢፍ ሰር ዘመን እት ፈን ወቡዕድ ወቀይ" እበ ልብል ዕንዋን ስሕፌ መሕሞድ ዐብዴለ (አቡ-ከፈሕ) ምን ጀሪደት ኤረትርየ አልሐዲሰ፡ እብ ሰበት ሄራር ፈን ዉሐየት አልሚን ዐብዴለጢፍ ለከትበዩ ወእት የም30/10/2018 ብዙሐምፈተቸ፡ መሳኒንት ዉስናት ፈናኔን ዉሰብሰልጡት ሕከሙት ለሐዴረወእተ መናሰበት፡ እት ሰነ ሙት አስሚ ከታብ ደዙፎ ዐለ። አልአሚን አካኑ እት ጥወር ፈን ትግራይት ዐባይ ምን ገብአት፡ አናመእሊ ከታብእሊ ክምሽል ረከብከወእንዴትዛቤኩሁ ቀርአከዉ፡ ቅራአት ምንዬ ሰበት ኢተሐልፍ ላኪን ምን ዐረቢ እት ትግራይት እንዴተርጀምኮ፡ ዲበለ እብ ትግራይት ለትፈግር ጀሪደት ኤረትርየ ሐዳስ እግል እቀደመፈቴኮ፡ ከቅራአት በኪተት እት እብል እግል የም

እድንየ እት ወሬሕ ኦጎስት 2017**፡ ዝያድ ሰር- ዘመን እት ክድመት ፈን ገቢል ቀደመየ። መታክል ወመሳደድ ሐያት ንየቱ እንዴ ኢለሓጭር ወእንዴ ኢልትሐለል ታጅ ዐውቴ ትሰርገ። ዎሮት ሖል ምን ዕምሩ ሐቀ አዶረ ህዬ እዴ ማኑ እት ከልዕ ፋሌሕ ሰበት አቴት ብቆት ነድ ሳደፈዩ።**

ምስክነ እዴ ማኑ ላኪን እት ነፍስያቱ ልግበእ ወወቀዩ ለገብአ ተእሲር ይአምጸአ እቱ። ምኑ ለኢልትፈንቴ ክፈል ገሮቡ ሌጠ ዐለ። እለ ብቀት ነድ ትሳድፉ እት ህሌትመ አልአሚን ኢልትዘከረ፡ እት ዕምር ንኡሽ ሰበት ዐለት። እብ ድግም ሌጣቱ ለልአምረ። ለአምዕል ለእግለ ነደ ጽርሓት ክምሰል ወደ፡ ዓይለት አልአሚን ክሉ ረአሱ በጸሐ ወእግለ ናደት ዐለት እዴሁ እብ ሸፋግ እብ ሸልቱት ለብለበወ እግሉ። እግልሚ፡ እተ ወክድ ለሀይ ጥውርት ክድመት ሕክምነ ሰበት ይዐለት ህዬ እግል ትመስክን ቀድረት።

መርሑም ሔልያይ አልአሚን ዐብዱለጢፍ ወድ ክልኤ ሰነት እት እንቱ ምነ እተ ወክድ ለሀይ ድጌ-ብሩር ለዐለት መዲነት ግንደዕ አስክ መዲነት አስመረ ምስል ዋልዴኑ ገዐዘ። አቡሁ እግል አልአሚን ዐብዱለጢፍ እት እስብዳልየት አስመረ በህለት እትለ አዜ ኦሮተ ትትበህል ለህሌት ሙመርድ (ኔርስ) ሰበት ዐለ። ዐብዱለጢፍ ዓይለቱ እንዴ ከምከመ አስክ አስመረ ነስአዮም። ወእተ እግል ሸቃለ ዕያደት ልትሀየብ ለዐለ አብያት እት ደዋዬሕ ዕያደት ኦሮተ ሰክነው።
ክል ወክድ ሸቅል ሕኩመት ምን አካን እት አካን መትናካስ ሰበት ቱ፡ ዓይለት ዐብዱለጢፍመ፡ ምን ብሩር አስክለ ዐባይ መዲነት አስመረ እግል ልእተው ቀድረው። እብሊ በክት እሊ አልአሚን እምበል መትወላዱ እት ግንደዕ፡ እት መዲነት አስመረ አሌለ ወዐበ። ዕምሩ ሰነት ድራሰት ክምሰል በጽሐ ህዬ፡ እት መድረሰት ወከልወት እግል ተዕሊም ዲን ወእድንየ አውሀለ።
መርሑም ሔልያይ አልኣሚን ዐብዱለጢፍ እብ ጠቢዐቱ ዕሹር፡ መትድእላይ፡ መትስሕቃይ ኣምር ወበዐል ፍክር ርሒብ፡ ምስል አዳም ሑቡር፡ ምስል ዐቢ ዐቢ፡ ወምስል ንኡሽ ንኡሽ፡ ኩሉ ለልሐሽም ወሕሽመት እበ ኩሉ ለረክብ ዕጹም ወዋቂ ነብረ። እት ዮም እት ህለ እግል ፈጅር ለልሐስብ፡ ሰእየት ለኢበትክ ወለኢልትሐለል፡ እብ ሰነኑ ልግበእ ወምንእሹ ሕሽመት ወፍቲ ረክብ ለዐለ አብ አግማም ፈን ወዕልምቱ ለዐለ።

ዓይለት አልአሚን ሐቆ ዎሮት ሖል እት ደዋዬሕ ዕያደት ኦሮተ ጸንሐው፡ ናይ ኖሶም ቤት እግል ልተውቦ ሐዘው። እግለ እት ግንደዕ ዙቡያመ ለዐለው ቤት እንዴ አዝበው፡ ከእት አስመረ ቤት ርሖም እግል ልትዛበው ተሐት ወለዐል ቤለው። ወሐር ህዬ ለአቡሁ ሑ አቡሁ ዙቡየ ለዐለ ቤት እት አበሻውል አስመረ እተ አተው እግል ዶሉ። ለእግል ሰልፍ ዶል እት አስመረ ለአተው እተ ቤት ሕኩመት ሐቆ መትወላድ ረቅየ ዐብዱለጢፍ ገዐዘው ምነ። እት ሐዲስ ሕምግሌለ አበሻውል አተው። እት ቤት አቡሁ ሑ አቡሁ መርሑም ዑስማን ጋሽ እተ ሐቆ አተው፡ ለበዐለ ቤት ዑስማን ጋሽ ትረሐመ ወዌርሳዩ ዐብዱለጢፍ ገብአ ከእብለ ለእግለ እግል ልትዛበው ለሐዙ ለዐለው ቤት ገድም ሐድገው።

አዜመ ውዳይ ካልቅ ዐጃይብቱ፡ ለምን ግንደዕ አስክ አስመረ ዐይለቱ እግል ትቅረቡ ወምን ቅሩብ ምራደ እግል ለአትምም እለ ተሐት ወለዐል ልብል ለዐለ ዐብደለጢፍ፡

አልአሚን ወድ ሰልአሰ ሖል እት እንቱ እቡሁ ሞተ። ከእት ከደን ወመላል ተርፈው እምበል ሼቅያይ ወሄይባይ።

እሊ ወቅት እሊ ዓይለት አልአሚን ሞት ዋልዳየ ለኢጸበረቱ መእከይ እት እንቱ ሳደፈየ። እብለ አልአሚን ወሐዋቱ ሕንቃቄ ኢኮን ወቅብጥር እት ጸሓይ ሌጠ ፈግረው። ለዐነቅቅ ዐለው ውላድ መርሑም ዐብዱለጢፍ ፍቲ አቡሆም እንዴ ኢለአዳውሮ ምን ጥሰት አቡሆም ተሐረመው። ኤማን ወሰብር እንዴ ወደው ህዬ፡ እት ሐንቴ እሞም ራየት እድሪስ እግ’ለ ረቢ ወደየ ሰብር ደቅበው።
አልአሚን አያም ሞት አቡሁ ወድ ሰልአሰ ሰነት ሌጠ፡ በዐል ህያብ ይዐለ ወንሰእ። ከእብሊ አሰባብ እሊ፡ ሓለት ምዒሸቶም እት ተሀጎጌ ጌሰት ወጸር ዓይለት ምን አቡሁ እት እሙ ዶረ። ዐጃይብቱ ውዳይ ረቢ፡ ለእምበል በለዕ ወስቴ ዎሮት ሼቅያይ ለአለበ ዓይለት እት መስከብ ሕምግሌለ፡ እሰልፍ ሐ አቡሁ ትረሐመ ወሐርመ አቡሁ ዐረ ከእት ከደን ወመላል ተርፈው።

እላመ ነሲበት እለ እበ ወቅተ ሐልፈት ከዶል ትጨባለው ወዐርቀው ወዶልመ ክምሰል አዳሞም ለብሰው ከበልዐው ወሰተው። ወእኪትመ ክምሰል ኢመጸት እብ ወቅተ ሐልፈት። እተ ወቅት ለሀይ ህዬ ድራሰት እት ውላድ ጽጉባም ወሸቃለ ሕኩመት ሌጣተ ሕድድት ለዐለት። ዓይለት አልአሚን ላኪን እብ ሞት ዋልዳዮም እንዴ ኢልደይዖ፡ እግል አልአሚን ክምሰል ክሎም ራክባም ወጽጉባም ፍንጌ መድረሰት ወከልወት አተርተዉ።

ከእግል ሰልፍ ዶል እግል ዕልም ለትበገሰ እተ ከልወት ሼክ ዐብዱልሐይ ድራር አተ። እት ጀፈር መስግድ ሕለት አበሻውል ለዐለት ተ። ከልወት ሼክ ዐብዱልሐይ ፈዳብያም ደረሰ ወመጃግረት ዐለው እተ። ፈቅህ ሐዲሰ ወሰየር አንብየእ ወቅርኣን ተአደርሰ ሰበት ዐለት፡ እብ ዋልዴን ረቅበት ወዱ እተ ዐለው። ሼክ ዐብዱልሐይ ሕጅብቱ ለዐለ። ላኪን ለኢልትወጸዕ ምን ገብኣቱ ደረሳሁ እት ክሉ እሙር ዲን ምንለዐል ኩሎም ደረሰ ልትረአው ወምን በሐር ዕልም ቀርድዖ ዐለው። አልአሚንመ ዎሮት ምን እሎም ፈዳብያም ደረሰ ገብአ።

እብሊ አሰባብ እሊ ህዬ፡ ምን ኩሉ ለደዋዬሕ ደረሰ አስክ ከልወት ሼክ ዐብዱልሐይ ድራር ተለክ ልብሎ ዐለው። ምን ሕለት አበሻውል፡ ምግብ መዲነት አስመረ፡ ገዘ-ብርሃኑ፡ አክርየ መጽእወ ዐለው። እትለ ከልወት እለ ህዬ አልአሚን ቁርኣን አትመመ ወረደደ። ወእብ ሓዚ ተጅዊድ አዜመ አስክ ከልወት ሼክ ዐብደለ እት ሐይ አክርየ ለዐለት ትቀየረ። እትለ ወቅት ለሀይ፡ ወድ ዐስር ሐቴ ሰነት ዐለ። ምን ገጽ ምሴ እት ከልወት ቁርኣን ወምን ገጽ ፈጅር እት መድረሰት መዐሀድ አዲን እት መስግድ ክለፋእ አልራሽዲን መዐሀድ እብ መንሀጅ ናይ ምስር ደርሰ ዐለ። ለመዐሀድ መባኒሁ ወጠዋብቁ ክእነ ክምሰል ዮም ይዐለ።

እተ መዐሀድ ለአደርሶ ለዐለው ውላድ ሱዳን ወምስር ቶም ለዐለው። ሙዲር ናይለ መዐሀድ ሀዬ እስታዝ መሐመድ ሳልሕ ሱዳኒቱ ለዐለ። አልአሚን እትለ መድረሰት እለ ሐቆ ገሌ ፍሱል ደርሰ፡ ምስል ገሌ ፈዳብያም ደረሰ አስክ መድረሰት መደበር ትቀየረ። እትለ መድረሰት እለ ሀዬ፡ ምን ሰልሳይ አስክ ሓምሳይ ፈስል ድራሰቱ አተላለ። መድረሰት መደበር መድረሰት ሕኩመት ምንማተ፡ ፈዳብያም ሙደርሲን ዐለው እተ። ክምሰል ከረ እስታዝ ነጋሽ ኣድም ወዐብደለ ዐለቅ፡ እስታዝ ረመዳን ወብዕዳም።

ምን መድረሰት መደበር አዜመ አስክ መድረሰት እስላሚየ ኣክርየ ተሐወለ። አልአሚን እለ መድረሰት እለ አዜ ሰነድ ትትበሀል ለሀሌት መድረሰት ጀፈር መቅበረት ሼክ አልአሚን ለሀሌት እትለ ካልኣይት መርሐለት እግል ልድረስ እብ ሉቃት ዐረቢ፡ እንግሊዚ ወአምሐርኛ መጸአየ። አዜ ለሰኒ በክት አልአሚን ፈዳብያም ሙደርሲን ጸንሐዉ። መሓሚ እስማዒል ሓጅ መሕሙድ ወእስታዝ ዐብዱልቃድር ከሊፈ ወእስታዝ ሙክታር ፈዳብያም መዐልሚን ናይለ መድረሰት ለዐለው ቶም። ላመ እትለ መድረሰት እለ ደርሶ ለዐለው ደረሰ ምን ክል ኣካን ቶም ማጽኣም ለዐለው። አቅርደት፡ ባጽዕ፡ ከረን፡ ሰነይ ወብዕድ መዳይን ኤረትርየ። ሰበቡ ሀዬ ለእተ ወቅት ለዐለው አንፋር መጅልስ (ፓርለማ) ክሎም ምስል ዓይላቶም እተ አስመረ ሰክኖ ሰበት ዐለው እግል ውላዶም መዳርስ ዐረቢ ለኣትዎም ዐለው።
ሐቴ ዶል እትለ መድረሰት እለ ደርሶ ለዐለው አስክ ባጽዕ ርሕለት ጀላብ እግል ሊጊሶ ክል ነፈር ከ 5 ብር እግል ለአምጽእ ተሐበረው። እሊ ጠለብ እሊ እግለ ራክባም ቀሊል ሸይ እተ ገብእ፡ እግለ ሓግላም ወየታይም ክም ከረ አልአሚን ዐብዱለጢፍ ለከብደ ጋር ጋብእ ዐለ። ላኪን ምን አዳምዬ እግል እትረፍ አለብዬ እንዴ ቤለ፡ እግለ ሀቶም አምጸአወ እንዴ አምጸአ ሀቱመ ምስሎም ገበዩ ትማጠ ወአስክ ባጽዕ ሄረረ።

ርሕለት ደረሰ መድረሰት እስላምየ ምን መድረሰቶም እንዴ ትበገሰው ገበይ በጽዕ፡ እብ ቤት ገርጊስ ግርመት ጠቢዐት እተ ለዐፉ ሽግርኒ፡ ዐርበ-ረቡዕ፡ ሰይዲሺ፡ ነፋሲት እብ ዕንታቶም ለዐል አድብር ቢዘን ወለ እብ አስዕር ሻፍቅ ለዐለ አርድ ወዕጨይ እተ ለዐፉ ሄራሮም አስክ እምባትከለ ገብአ። አልአሚንመ አነ እተየ ትወለድኮ አክለ ቤላከ፡ እንተ እተ ግንደዕ ልቡሉ ሰበት ዐለው። እሊ ክሉ ልርእዩ ወእብ መኪነት ከይዱ ለዐለ ልብ ብዙሕ ካሪ እግሉ ይዐለ። እምበል ሚዶል ገብእ ለእተ ትወለድኮ ግንደዕ እብጼሕ ሌጠ ዐለት ንየቱ ወትምኔቱ። እምባትከላት ክምሰል ሐልፈው መዲነት ግንዳዕ መርዓት ቀበት ክርፍ እተ መስል መርሐበ ትቤ ከትከበተቶም። ክብሪ ሕሊል-ማይ-አትከሞም እንዴ ተዐሮረው ሀዬ እተ ሕምብረ ግንደዕ በጽሐው።